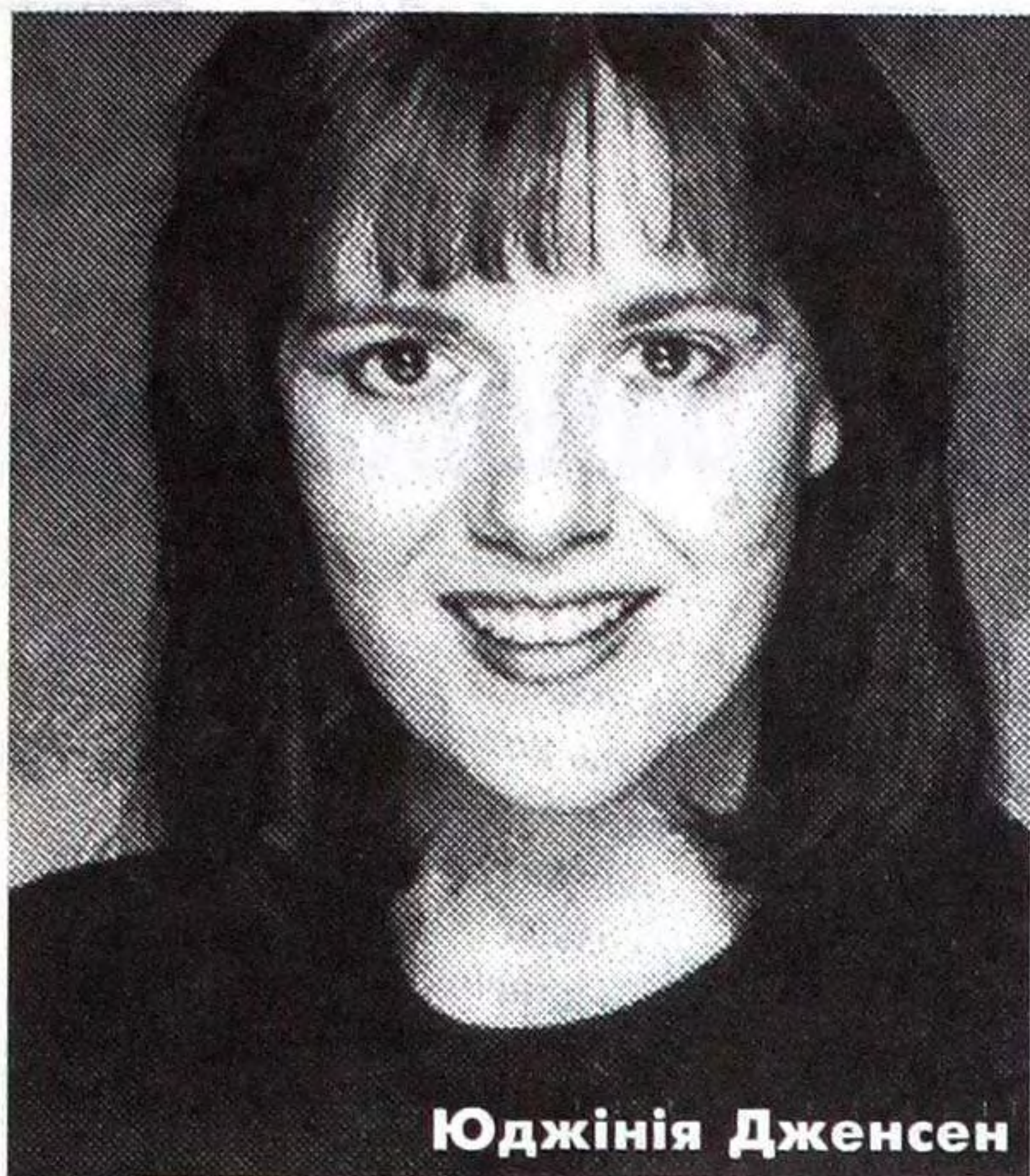

Юджінія Дженсен

мистецька

хроніка

Лариса ОНИШКЕВИЧ

«Бабусин Дім» Юджінії Дженсен

Внучка нишпорить на піддашші дому і знаходить писанку своєї бабусі-українки. Тієї дивної бабусі, яку доля давно закинула на американський континент. Родичі тільки пам'ятають, що вона чомусь була змушена покинути свою прекрасну рідну землю. Залишився лише спомин про казку, яку розповідала внучці.

...Дівчина зайшла у ліс, коли пригналися туди потвори на конях. Не можна було від них утекти, заховатися. Всюди були їхні очі. Слідували за всім. Потвори нищили село, дома, вони вбивали людей. Прибігши додому, дівчина застала батька ще живого, який тільки встиг дочці сказати, щоб утікала туди, де безпечно...

Це була незакінчена казка бабусі. Давніше не було коли внучці слухати. А тепер уже нема кого слухати. Лишилися тільки дивні бабусині різьблені коробочки. Тепер уже запізно дізнатися щось про історію роду.

Сусідка розповідала, що бабуся Галина справді була дивною. Та при тім прекрасною людиною, яка завжди чинила тільки те, що хотіла і у що вірила. Серед різних дивних картин, сусідка згадувала:

...У молодій Галині і її чоловіка було два сини. Більше дітей Бог не дав і вона дуже над цим боліла. Тоді вона сплела із сухих галузок вінок і повісила на двері, щоб віднадити поганих духів. Коли чоловік спробував не дозволити таких «поганських забобонів», вона вийшла з дому, аж поки він остаточно не піддався.

...Якщо Галині хтось не сподобався, вона могла різними способами ту людину ігнорувати, немов би її вже не було.

...Галина мала дуже сильне почуття власної індивідуальності. Коли її чоловік удавався у біблійні читання і проповідання, вона протестувала, щоб не заходився біля її душі, бо її душа - то її власність.

...Коли чоловік Галини помер зимою у лікарні, побачили, що хтось відкрив у його кімнаті вікно. І всі знову підозрювали, що це в Галині якісь дивні звичаї...

Це такі віньетки з життя Галини, її чоловіка і трьох дітей. Крім синів, була в них ще третя дитина - дочка Катерина. Мати її несамоовито любила. Та коли Катерина мала вже вісімнадцять років і почала волочитися з хлопцями, Галина вигнала її з дому, бо це принижувало її гідність.

Тільки через кілька років Катерина приїхала на похорон батька, і тоді залишилася вдома, бо вже була дозрілою і розуміла світ. Вже у рідному домі в неї приходить на світ донька Лі. З часом історія повторюється - Лі також кидає рідний дім, а повертається вже аж тоді, коли бабуся на смертному ложі. Тоді і вона вже також починає розуміти життя і шукає ниток родинної історії. Бабуся помирає, лишаючи дім блудній дочці, Катерині. Тій дочці, яку випросила і вимолила, яку не народила, а взяла від умираючої сусідки. А Катерина цього сама не знає; вона шукає чогось серед бабусиних родинних пам'яток, шукає свого коріння. Хоче відчувати свій рід. У цій сім'ї - невеликі родинні проблеми і вічні ускладнення стосунків між батьками і дітьми, між сестрою і братами. Ускладнення особистих шляхів, індивідуального вибору і шукання себе. І при тому якась туга за прапочатком себе, шукання вже невідомого свого роду.

Всі картини - від 1920-х років до 1983-го - подані без хронологічного порядку; всі вони переплетені українськими піснями.

Автор п'єси - американка Юджінія Дженсен із Міннеаполісу. Її чоловік - американець українського роду. П'єса написана на конкурс, проголошений Імігрантським Театральним Проектом. Із півтораєста п'єс директор проекту Марсі Арлін вибрала 19, які представляють теми імігрантів з 19 різних країн (від Аргентини, Китаю до Індії, Трінідаду, В'єтнаму й України). З допомогою Вінеярд Театру в Нью-Йорку, який дав приміщення, у вересні й жовтні 1995 року там відбувалися читання цієї серії п'єс.

«Бабусин дім» - дещо більше, як читання, це майже справжня постановка дещо скороченого твору; режисером була Елейн Смит. Всі актори - професійні, й за дозволом профспілки, грали без винагороди.

Перший драматичний твір молоді авторки цікавий не тільки своєю українською ниткою, а й літературними якостями. Передано тут не тільки тема болю пересадженої людини, яка мусить покидати свою країну, бо наїзники загрожують їй на власній землі; тут також і тонке відчуття змагань особистостей серед рідних у сім'ї, менші й більші родинні зіткнення.